

Vinjani Donji: Jedna kuća u dvije države

30. prosinca 2020.



Mladi ne odlaze iz Vinjana, jedino kada odu studirati. Nerijetko i ostanu u većim centrima i tamo stvore obitelji. Činjenica je da i oni koji su otišli rado se vratili u Vinjane, ali nema posla i nemogućnost zasnivanja radnog odnosa i jeste najveći neprijatelj povratka. No, ipak se svake godine vrati po četiri-pet obitelji.

Piše: Anto PRANJKIĆ

Postoje određene zanimljivosti na pojedinim mjestima koje čovjek teško može shvatiti i prihvatiti. U svakom slučaju, jedna koja plijeni pozornost dolazi sa same granice između Hrvatske i Bosne Hercegovine. Naime, tamo u jednom mjestu postoje kuće, čija je jedna polovica u jednoj, a druga u drugoj državi. Tako nije bilo uvijek. Nekada su bili u jednoj državi, a nove države donijele su i granice. I u Vinjanima Donjima ima takvih kuća. Naime, sve je to nekada bilo u Jugoslaviji, pa granica nije bilo, ali nastankom Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine kao samostalnih država ovdje je nastala granica. Ona je administrativna. Što se tiče ljudi nije nikada niti postojala:

-Ma, kakva granica. Mi smo uvijek živjeli kao jedan narod. Jedan narod i jesmo. Pogotovo u zadnje vrijeme, jer se ljudi žene i udaju i tako vežu, a o životnoj suradnji ili bolje reći o suživotu ne treba trošiti niti riječi. Istina, sad malo problema stvara granica, ali snalazimo se i mi i Hercegovci, kaže Frane Rebić i pojašnjava kako su Vinjani Donji upućeni na dva grada: Imotski i Posušje:

-Mi ne vidimo razliku. Kad trebamo u Posušje idemo, kad trebamo u Imotski idemo i tamo. Administrativno pripadamo Splitsko-dalmatinskoj županiji, pojašnjava.

Inače, Vinjani su nekada bili župa Imotske krajine, no okolnosti su se mijenjale, pa se mijenjao i prostor koji joj je pripadao. Interesantno je napomenuti da je naziv župe više vezan za Vinjansko polje koje se danas nalazi u BiH. Požarevačkim mirom narod je podijeljen pa tako i župa Vinjani. Jedan dio župe pripao je Turcima, a drugi Mlečanima. Današnja župa Vinjani naslonjena je na Imotski, a zbog rasprostranjenosti izgrađene su četiri crkve. Danas u župi živi 2 768 stanovnika prema podacima iz blagoslova obitelji, a u Vinjanima Donjim svega ih je oko 200. Ljudi su najviše zaposleni u državnim službama: policiji, vojsci, školstvu, zdravstvu, lokalnoj upravi,... Nešto ih se bavi poljoprivredom. Nekolicina radi kao sezanci, a ima ih i u Njemačkoj i Nizozemskoj.

Mladi ne odlaze iz Vinjana, jedino kada odu studirati. Nerijetko i ostanu u većim centrima i tamo stvore obitelji. Činjenica je da i oni koji su otišli rado bi se vratili u Vinjane, ali nema posla i nemogućnost zasnivanja radnog odnosa i jeste najveći neprijatelj povratka. No, ipak se svake godine vrati po četiri-pet obitelji.

-Ono što je karakteristično za ovo mjesto jeste činjenica da se više ljudi vratilo nego iselilo, što je raritet i velika prednost za naše mjesto kaže Jozo Petric i napominje kako su Vinjančani uključeni u brojne humanitarne akcije, a jedna, koja traje već desetak godina jeste pomoć djeci u Africi kroz kumstva.

Prema gospodinu Petricu u posljednje vrijeme se nude brojne vrijednosti: neke su prihvatljive, a neke nisu, jer Vinjani Donji su tradicionalna sredina.

-Od malih nogu učimo se vjerovati u Boga, čovjeka i domovinu. Te vrijednosti naša djeca nose iz obiteljskoga doma, a za takvo stanje potrebno je mnogo odgoja, što iziskuje i mnogo truda, rada, ulaganja i ljubavi. Nije lako, ali uz Božju pomoć se uspilo, kaže on i napominje da ima četvero djece. Dvoje svršenih akademskih građana, a dvoje koji su studenti.

U Vinjanima Donjim problem je i u tomu što se pojedini ljudi ne mogu snaći u aktivnostima, koje postoje u selu, a one su vezane uz katoličku Crkvu, a Crkva uči gore spomenute vrijednosti. To mnogo pomaže mladim a kako bi se odlučili da li napustiti Hrvatsku ili ne.

-Ja neću iz Hrvatske, jer ovdje se učimo kako voljeti svoje. Istina je da se mladi nekada malo zapuste i potrče za nekim drugim vrijednostima, ali kad zbilja odrastu shvate i vrte se u pravo jato, kaže Marija Šimić i pojašnjava kako u Vinjanima nema droge, a i alkohol se u zadnje vrijeme manje konzumira.

Prema Ivi Topiću, koji studira u Splitu najljepše je u Vinjanima jer se ovdje mladi okupljaju. Imaju dosta sadržaja i ljudi nisu tako užurbani kao u Splitu, a i osobni materijalni interes nije toliko izražen kao u središtu Županije i najvećem gradu.

-U Splitu je više ljudi i više utjecaja, pa i negativnoga. Ovo je mala sredina. Svako svakoga zna, a svima je stalo do ugleda i dobrog glasa i zato mnogi izbjegavaju mogućnosti da ih okarakterizira onako kako ne bi voljeli, kaže Ivo.

I Tanja Kukavica studira u Splitu. Slaže se s kolegom Ivom i napominje kako je sredina u Vinjanima otvorenija od one splitske.

- Dolje je ipak sve ubrzano, kaže ona.

Ljudi iz mnogih hrvatskih sredina se hvale kako imaju proizvode koje izvoze, a Vinjani imaju jedan posebni:

-Oduvijek su Imočani imali dobre nogometaše: Boban, Buljan, Gudelj... No, čini mi se da smo ih mi „preišali“. Proizvod „made in Vinjani Donji“ je ipak najbolji. Joj, kad se taj spusti terenom nitko ga ne može stići. Podsjeća me na Alena Bokšića, ali ima i gena. Ima onu lepršavost koju je nekada imao Ivan Gudelj. Da, to je naš Ante, kaže Stipan Medvidović.

Prema njegovim riječima, Ante je najslbližnji na svojega didu po kojemu je i dobio ime.

-Rebići su inače veliki radnici. Dida Ante je najbolji tučač kamena u Vinjanima, a unuk Ante je najveći trkač. I nije rekao zadnje. Još će on u Bayern, kaže Stipan i napominje da Vinjančani inače najviše vole tri kluba: Hajduk, Dinamo i Bayern, a u nogometnom smislu Bayern je vrh.

Na granici s BiH nema gužve. Koronavirus je sve zatvorio. Ima ga i ovdje. No, službe rade dobro svoj posao i svi se nadaju da neće biti gubitaka. Vinjani su mali, ali s gradovima i selima preko

grane čine jednu cjelinu. Radi se o jednom narodu u dvije države. I na jugu: u Hercegovini i Dalmaciji, ali i na sjeveru: u Slavoniji i Posavini, gdje su krajem 19. i početkom 20. stoljeća brojni otišli i nastanili se, ali dio običaja, kulture i identiteta su dobili u dotu.